

גליון נושא: 'לשואל במטוטלת'

בס"ד, יום ד' פרשת וילך, ג' תשרי תשע"ז. דיונים אקטואליים בסוגיות הנלמדות. פסחים דף קיג: לעורר לב המעיין בלבד, ואין לסמוך על הדברים 'הלכה למעשה'. להצלחת הרב יאיר אהרון בן שרה מסעודה שליט"א בכל העניינים.

'מטוטלת'

בגמ' (פסחים דף קיג:) אמר רבה בר בר חנה אמר רבי שמואל בר מרתא אמר רב משום רבי יוסי איש הוצל מניין שאין שואלין בכלדיים, שנאמר (דברים יח יג) תמים תהיה עם ה' אלהיך.

דין זה נפסק להלכה בב"י ובשו"ע (יו"ד סימן קע"ט סעיף א'), אין שואלים בחוזים בכוכבים ולא בגורלות, שנאמר תמים תהיה עם ה' אלהיך. וכ"ש דאסור לשאול בקוסמים ומנחשים ומכשפים (פסקי מהרא"י סי' צ"ו).

כעת יש לדון האם מותר לשאול ב'מטוטלת'. והשאלה מתחלקת לשנים; אם שואל על דבר עתידי הנדון הוא, האם יש בזה איסור של תמים תהיה. ואם שואל בדבר עכשווי הנדון הוא האם יש בזה איסור של לא ימצא בך... קסם קסמים (דברים יח י), וכפי שפירש רש"י (שם) איזהו קוסם, האוחז את מקלו ואומר אם אלך אם לא אלך. וכן הוא אומר, (הושע ד, יב) עמי בעצו ישאל ומקלו יגיד לו: וכן יש לדון האם יש בזה איסור משום דרכי האמורי. והאם יש בזה איסור של לא תנחשו (ויקרא יט כו).

1. מה זה מטוטלת?

כדי לדעת האם אסור או מותר, צריך מתחילה לברר איך זה פועל במציאות, ומזה יתברר גדרי הדין.

'מטוטלת': פירושו תליון או שרשרת שתלוי בו אבן או משקולת, עם אפשרות להסתובב לכל הכיוונים. על פי רוב משתמשים עם תליון קריסטל, אבל אפשר גם לשאול באמצעות תליון של חומרים אחרים; זהב (עדיף זהב טהור), כסף, מתכת, עץ, ואפילו אוזניות של נגן, (יש מטפל מומחה שמצליח באמצעות כף ידו!). בעצם - כל אדם מסוגל ויכול לשאול,

פנינים

אין עוד מלבדו!

מעשה שהיה; עם המקובל הג"ר דניאל פריש זצ"ל בעל מחבר הספר 'זהר מתוך מדבש', במשך שנים ארוכות סבל מרורים מדלקת פרקים, שיש בזה כידוע כאבים איומים, ולא הועילו לו כל הרופאים והרפואות, והיה צריך לקחת תרופות ומשככי כאבים חריפים (קורטיזון).

מחוסר ברירה, טס במיוחד לרופא אלטרנטיבי (גוי) מפורסם בחו"ל, הידוע בהצלחותיו המרובות, אולם היה לבו נוקפו שמא אין זה מצד הקדושה אלא מכוחות של סיטרא אחרא, ולכן כאשר התחיל הטיפול היה שקוע בשרעפי קודש ומהרהר 'אין עוד מלבדו' - 'אין עוד מלבדו', למרבה הפלא הרופא מנסה פעם ופעמיים ואינו מצליח, עד שהגוי התייאש ואמר לו שכל פעולותיו אינם מועילים כאשר המטופל אינו מוכן להשתחרר ולאפשר למטפל להתחבר אליו, אולם הג"ר דניאל לא הסכים לציית להוראותיו, וטס הביתה בלי לקבל מזור לחליו, באומרו; אילו היה זה מדרכי הקדושה היה מצליח להתחבר גם כשאני חושב 'אין עוד מלבדו', ומכך שאינו יכול להתחבר מוכח שאינו מדרכי הקדושה (א.ח.ש.).

יש מוכיחים ממעשה זה לאסור את כל סוגי הטיפולים הללו, שאינם מצד הקדושה. אכן אין בזה הוכחה ניצחת, כי התנאי הבסיסי להצלחת הטיפול הוא הרפיית המטופל וחיבור רגשי עם המטפל. ומכיון שהג"ר דניאל היה מסויג מהרופא הגוי ודבק במחשבותיו, לא היה אפשר לפעול בו כלום. ❖

ולקבל תשובות מה'מטוטלת'. אפשר אפילו ללמד ילד בן 3 להתרכז בשאלה, ומיד ה'מטוטלת' תענה בכן או לא.

שימושה העיקרי של השאלות באמצעות המטוטלת, הוא במתן תשובות על ידי תנודות של "כן" או "לא" (סיבוב לימין / קו ישר = כן, סיבוב לשמאל = לא). יש מטפלים הסבורים שניתן 'לאלף' את המטוטלת, ולהחליט בשבילה לתקשר בכיוונים הפוכים.

משתמש מיומן מתייחס לא רק לכיוון הסיבוב אלא גם לאיכות הסיבוב ועוצמת התנודה; סיבוב מלא (עגול ויפה) לשמאל = 'לא חזק', סיבוב חלש לשמאל = 'לא חלש', תנועות מסוימות יתפרשו כהבעת ספק, עמידה במקום = אין תשובה. (כדי להבין את תנועות המטוטלת - אפשר לנסות קודם על אוכל שודאי לא טוב כגון אקנומיקה, ולראות את תגובת השרשרת, ואז להתקדם למאכלים אחרים).

אלרגיות: מומחים בתחום מציינים; כמו בכל תחום ברפואה זה לא רק השיטה אלא בעיקר האדם שמטפל באמצעותה, כך גם בשיטת ה'מטוטלת' הוותק והנסיון של שנים רבות בתחום, מעניק להם עדיפות על אחרים בכך שהם מצליחים להתרכז בשאלה, ולדעת מה לשאול ואיך לשאול. לדוגמה, ההצלחות הבולטות ביותר הם בתחומי האלרגיות. וכעת, סיווג נכון של כל סוגי האלרגיות, ושאלות מדויקות וממוקדות, גורמים לכך שתתקבל תשובה נכונה תוך מספר שאלות בודדות. מומחים אלו מתעניינים ומתעדכנים כל הזמן בנושאי התזונה מה עלול לגרום לבעיות, ואז שואלים האם אכן מאכל זה גרם לפריחה, עד שמאתרים את המאכל האלרגי.

בתהליך דומה, משתמשים ב'מטוטלת'; כמכשיר לאבחון רפואי, כלי סיוע בתהליכי 'מח אחד', פתרונות להפרעות קשב וריכוז, ויש גם סיפורים של שימוש במטוטלת לגילוי מים ואוצרות טבע הקבורים עמוק באדמה.

2. איך זה עובד?

איך: על השאלה כיצד עובדת המטוטלת? נאמרו תשובות רבות - (אין כאן ענין להתפלסף, השאלה היא האם זה נוגד את ההלכה) ההסבר ההגיוני המקובל הוא, שהמטוטלת ביכולתה למדוד את האנרגיות הפנימיות שלנו, והיא משמשת בתפקיד של מתורגמן לשינויים באנרגיה, המונע בהתאם לאנרגיות המוקרנות מהמחזיק בה על ידי השרירים, יש שריר ביד בצורת טבעת בין האגודל לאצבע, המשדר בתנודות ובזרמים למטוטלת, ודרך השימוש במטוטלת, השואל מתחבר לאפשרות להעלות את האינפורמציה מתת המודע, אל המודע. יש טוענים שזה מכח 'אנרגיות חיצוניות' (ויש גם הסברים אחרים) אך כולם מסכימים, שאין למטוטלת "יכולת" או "הבנה" עצמאית, ואין היא אלא כלי בידי המחזיק בה.

מגנט: לדברי המתירים, ה'מטוטלת' אינו כישוף ולא כוחות נסתרים, אלא יש לזה הגיון מדעי טהור שכאשר אדם מחזיק דבר שלא טוב לו, הגוף יודע את זה ומשדר את זה לשרשרת. ואם תשאל אם אכן זה אנרגיה איך זה עובד על ידי אדם אחר או מרחוק. התשובה היא שאדם יכול להרגיש גם מרחוק וגם להרגיש מה טוב לחבירו כמו שיש קשר טלפטיה, ויש גם קשר אינטואציה = תקשורת פנימית ארגטית בין אנשים קרובים (קורבה משפחתית או ידידות עמוקה) המרגישים את הלב של השני, ואפשר לקבל תשובה מחבירו דרך המחשבה (ת.ו.1).

ועכ"פ מה שיש דרך לכך באמצעות מרחוק, אינו פוסל את האפשרות מקרוב, שכולו מבוסס רק על אנרגיה. והתת מודע של השואל מתחבר לתת מודע של הנשאל (כמו בשיטת 'מח אחד'), ומשדר את התשובה בגלים באמצעות השריר המתבטא בתנועות המטוטלת.

3. בירור עתידות

יש המתרברים מכח מעשים שהיו, שביכולת ה'מטוטלת' גם לחזות עתידות, כגון; כמה ילדים יולדו לבני הזוג הללו, האם הילודים יהיו זכרים או נקבות, באיזה סדר יבואו לעולם – בן ואחריו בת ואחר כך תאומים וכו'.

מנהג ישראל תורה

עובדה!

המאמינים בזה מדגישים; למרות כל המפקפקים, המציאות הוא שזה עובד! (גם כאשר המציאו את הרכבת היו שאמרו, 'זה כישוף', לא יתכן שעגלה נוסעת בלי סוס, וכולנו יודעים שאותם אנשים כבר מתו, ואילו הרכבות ממשיכות לנסוע). כמו חיטה הנזרעת באדמה שצומחת גם כאשר הזורע לא מבין, ולא אמור לעניין אותו איך זה עובד.

וכעין מה שכתבו הראשונים שאין שום איסור במגנט שהוא מציאות טבעית, כך גם תשובות המטוטלת הם בגדר 'טבע מציאותי'. (ר.ר.). זה ברור כל כך, עד שיש 'חנות טבע' בתוככי ירושלים החרדית, שמוכרים מוצרים לפי קביעת ה'מטוטלת'.

מדויק: משתמשים וותיקים מספרים, שהאבחון של ה'מטוטלת' פועל באופן מעניין ומדהים. וכפי שסיפר הג"ר מנשה ישראל רייזמן שליט"א מעשה שהיה; באדם שאסור לו סוכר, והכינו לו שלא בפניו 10 כוסות קפה; 9 עם סוכר, 1 עם סוכרזית, עירבבו את כל הכוסות ביחד, ואכן תוך שניות בודדות איתר באמצעות ה'מטוטלת' את הכוס קפה עם הסוכרזית שמותר לו ושתהו לרוויה. המטפלים מצהירים; אנחנו מודעים שבסופו של דבר זה מצליח רק כ- 80%, אבל גם כל סוגי הרפואות בעולם, אין להם הצלחה מושלמת של- 100%. ❖

אולם שמעתי על כך פירכא שאין עליה תשובה; אם אכן 'זה עובד', מדוע המאמינים בזה, אין זוכים בכרטיסי פיס בסך מיליוני שקלים, שהרי יכולים לפענח מראש את הקוד המנצח, על פי ה'מטוטלת'. [יתכן ליישב טענה זו, דכל הספרות הזוכים בפייס הם חפצא אחת, והרי המטוטלת עונה רק כן או לא, נמצא שבכדי להשיג את המספר הזוכה צריך לשאול מיליוני שאלות. ואין הכי נמי אילו יהא הגרלה שהמספרים הזוכים הם מ-1 עד 10 אולי יצליחו לפענח על פי תשובת המטוטלת - ב.א.ל.ר.].

ובאמת אם אכן יש אפשרות לדעת עתידות על פי המטוטלת נופל כל צד ההיתר, כי זה מוכיח שאינו דבר טבעי ולא אנרגיות משודרות, אלא כח מסוים היודע נסתרות ועתידות, ואולי מדובר בכוחות הטומאה או כישוף (ב.ו.).

4. שורת הדין

כעת נעבור לפן ההלכתי; שמעתי מכמה **חכמי הוראה שליט"א** שלגבי שאלות על העתיד לכל הדעות ברור שאסור לעשות כן, מכח האיסור לחקור אחר העתידות, כלשון **רש"י** על הפסוק (דברים יח יג) **תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ: הַתְּהַלֵּךְ עִמּוֹ בַּתְּמִימוֹת וּתְצַפֶּה לוֹ וְלֹא תַחְקֹר אַחֲרֵי הָעֵתִידוֹת**, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו. ויש לציין שהדבר תלוי במחלוקת **הראשונים** האם **תָּמִים תִּהְיֶה** הוא מצות עשה, או שאינו מצות עשה רק מוסר ותוכחה, אולם למעשה אסור מכח הכלל 'ספיקא דאורייתא לחומרא'. ומפורש **במשנ"ב**

(הלכות נטילת ידים) שמחלוקת הפוסקים שלא הוכרעה דינה כספק, בדאורייתא הספק לחומרא ובדרבנן הספק לקולא.

לפי הגדרה זו יש לדון, האם לגמור שידוך עם מטוטלת, הוא בכלל שאלה בעתידות ואסור. או דלמא חשיב נדון עכשווי, האם בני הזוג מתאימים זה לזה, וצ"ע.

עוד יש בזה חסרון מצד מה שידוע בשם **הסטיפלער** שאדם המברר אחר עתידות, ונתברר לו שיש עליו גזירה לרעה, עצם מה שהוציא את הגזירה מן הכח אל הפועל, גורם שכך יקרה במציאות ולא תועיל לו זכויותיו ותפילותיו, כי הוציא עצמו ממה שישראל הם מעל המזל. בנוסף (ר.ד.) יש לדמות את זה למה שמבואר בגמ' בהוריות שלא יעשה מעשים לדעת האם אריך שעתיה, שמא יתרע מזליה. וכן מצינו בגמ' כל דקפיד קפדי בהדיא, וכל דלא קפיד לא קפדי בהדיא. וגם בזה אם מקפידים על זה זה יכול גם להזיק.

ובאמת יש לדון מה מותר לעשות כדי לברר עתידות ומה אסור, שהרי בנר הבריא ביום הכיפורים המנהג הוא להדליק נר כמו שהוזכר בגמ' (א.י.ס.). ועיין במהרש"א בהוריות דף יב: שיישב דאם בודק לצד הטוב ינא בזה בעיה של ניחוש, וצ"ע דכמו כן יכול להיות שיצא הצד שאינו טוב.

וכן יש לעיין ממה שמצינו ברמ"א (או"ח סימן תרסד סעיף א') בשם הראשונים שיש סימן בצל הלבנה בליל הושענא רבה מה שיקרה לו או לקרוביו באותה השנה; ויש מי שכתב שאין לדקדק בזה, כדי שלא ליתרע מזליה, גם כי רבים אינם מבינים הענין על בוריו; ויותר טוב להיות תמים ולא לחקור עתידות, עכ"ל. ומדוע לא כתב הרמ"א שיש בזה איסור של תמים תהיה, וצ"ע.

דעת האוסרים

5. ההגדרה של הגרי"ש אלישיב זצ"ל

ולענין שאלות על ההווה; הנה בנדון היסודי כל סוגי המיסטיקה, יש פסק ברור ומפורסם של הגרי"ש אלישיב, שנכתב ע"י תלמידו המובהק הגרד"א מורגנשטרן שליט"א (הובא בגיליון הקודם), ואף הסכים הגרי"ש לפרסמו בשמו - שכל דרכי הרפואה החדשים הם בחזקת איסור עד שיתבררו בדרכי הבירור, שהם פועלים בדרכי הטבע. כעת יש לדון כלפי כל דבר, האם הוא נחשב דרך הטבע, או לא. ולדעת הגרד"א מורגנשטרן שליט"א יש איסור לשאול ב'מטוטלת', מכיון שאין לו הסבר מדעי הגיוני, אלא הסבר מיסטי של אנרגיות ושימוש בכוחות נעלמים, שאין נכון להגדירם כדבר טבעי.

6. דעת הגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל

והנה כבר הכריע הגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל (שו"ת שבט הלוי חלק ט' סימן קע"ד), במכתב לבנו הגר"ר חיים מאיר הלוי ואזנר שליט"א, שאין להשתמש בזה מחשש ניחוש, ומשום תמים תהיה, ונקיי הדעת מתרחקים מזה וכיוצא בזה, בפרט אם אין יודעים אם הדבר פועל דרך טבעי או רוחני, וגם לצרכי רפואה מצוה להתרחק מזה שמא ישאלו גם לשאר דברים, אבל אין צריך למחות במי שעושה זאת לרפואה, דאפילו על ידי כישוף יש אומרים שמותר לרפאות (על ידי גוי, או בפקוח נפש). ועיין שם שמתחילה חשש אולי זה כישוף, ושוב הוסיף בכתב ידו שנתברר לו שאינו כישוף. והדגיש שם בתשובתו שזה נכתב מקופיא שלא בעיון כל הצורך.

כעין זה הוראת הגר"ר משה שאול קליין שליט"א (קובץ פעמי יעקב גליון סט חודש שבט תשס"ט עמוד קמט) שיש להמנע מלהשתמש ב'מטוטלת' שאין דרך פעולתה מובנת לכלל הציבור, ולכן יש בזה חשש איסור משום דרכי האמורי, ואינו דומה למסאג' וכדומה המותרים שהם פעולות המובנות לכלל הציבור, אך שיטת טיפול כמו 'מטוטלת' והדומין לה אין מובן לרוב בני אדם אופן פעולתם, ולכן יש להמנע מהם.

וכן דעת הגר"נ קרליץ שליט"א, שאסור לשאול שאלות ב'מטוטלת' (נ.א.א.). וכן שמעתי מאחד מהמטפלים בשיטת 'מח אחד' ששמע בעצמו מהגר"ר משה הלברשטאם זצ"ל שלמרות שהוא מתיר לו לרפא על ידי 'מח אחד', בכל זאת 'מטוטלת' אסור (ר.פ.).

הגר"ר מנשה ישראל רייזמן שליט"א בשיעורו אומר, אחרי שבדק את הענין ויש לו מידע מקיף על כל סוגי הרפואה האלטרנטיבית, דעתו נוטה ש'מטוטלת' יש בזה איסור, לפחות מצד ההשקפה. שכיון שיש לו 'מטוטלת' הוא לא מבקש כלום מהקב"ה, שבכל דבר הוא שואל את המטוטלת, וכפי ששמע מיהודי שלא הסכים לסגור שידוך לבנו, עד שישאל את המטוטלת האם אכן בני הזוג מתאימים זה לזה. וישנם גם אנשי עסקים שלפני כל עסקה רצינית הם מתייעצים עם ה'מטוטלת'. וכן שמעתי מהגר"נ קופשיץ שליט"א שאין לשאול כלל ב'מטוטלת', ואין זה הנהגה נכונה של יהודי.

7. טעמי האיסור

הרחבת דברים בטעמי האיסור לשאול ב'מטוטלת', משום חששות של עבודה זרה וכישוף ומעונן ומנחש; במאמר משמרת הקודש [הגר"ר נתן לייטער שליט"א ניו יורק תשס"ח], ובקונטרס אל תפנו [הגר"ר יצחק שטיין שליט"א תשס"ה], ובספר לא נחש ביעקב [הגר"ר נועם אלימלך ארן שליט"א], ובקובץ גינת ורדים כ"ב מאמר מאת הגר"ר יואל הכהן שוורץ שליט"א (לדופקי בתשובה).

עוד טענה מרתקת לאיסור שמעתי, מכח מעשה שהיה באדם שאל במטוטלת עצמה האם זה שד, והתשובה היתה כן (נ.א.א.).

דעת המתירים

8. מותר גם לדעת הגרי"ש

מאידך, יש מתלמידי הגרי"ש אלישיב זצ"ל הסבורים שגם לשיטת הגרי"ש מותר לשאול ב'מטוטלת', שהרי זה ברור שכל מציאות שיש לה הסבר הגיוני בחוקי הטבע אין חולק שמותר, כמו שכתבו הראשונים על מגנט שמותר, למרות שבמציאות הפיזית אין משהו שמושך את המגנט. גם לא יעלה על לב בר-דעת לטעון שאסור לדבר עם פלאפון, או לאסור להשתמש עם אנרגיית החשמל שאינו משהו פיזי, משום 'דרכי האמורי', והא קמן שכל העולם פועל באמצעותו ואף אדם לא טוען שנחשב כישוף מחמת שלא רואים בחוש את הפעילות, כי כולם יודעים שזה דבר טכני שעובד בצורה מסוימת, וגם כח המשיכה מוכח מדעית למרות שאינו ניכר לעין. כך גם כוחות שטבע הקב"ה בבריאה אין חסרון במה שגויים גילו אותם, אדרבה חכמה בגויים תאמין. ולכן מכיון שיש כוחות אנרגיה בעולם, ומכאן זו ה'מטוטלת', אין שום סיבה לאסור זאת

[עדיין יש מקום לחלק, בין אנרגיית חשמל, וקרינת הפלאפון, ומשיכת המגנט, שכולם מצב פיזיקלי נתון, שתמיד בכל מצב פועלים באותה צורה, אולם מטוטלת אינו עונה תמיד נכון, וצריך אדם שיחזיק ויכוון שאלתו כהוגן, ואין הוכחה מדעית על קיומו - נמצא שזה מיסטי ולא מדעי].

וכן שמעתי מתלמיד חכם מופלג שליט"א שנכנס בעצמו להגרי"ש אלישיב זצ"ל לברר האם מותר לטפל בשיטה זו, והשיב לו הגרי"ש למעשה שיברר יחד עם הג"ר מרדכי גרוס שליט"א איך פועל ה'מטוטלת' ויגדירו האם זה מוגדר כדבר טבעי, ואכן ליבן את כל צדדי העניין עם הגר"מ גרוס במשך 6 שעות, והסיקו להתיר לשאול ב'מטוטלת' לצרכי רפואה וגם כל סוגי האלרגיות הם בכלל שאלה רפואית המותרת שזה דבר שכבר קיים כעת, והאיסור הוא רק לדברים עתידיים. [לדוגמה; אדם שרוצה לעבור לצפת, האופן המותר לשאול הוא, האם בריא בשבילי לגור בצפת, האם יש בצפת אלרגיות שליליות עבורי].

והוסיף הגרי"ש אלישיב, שבכל מקרה של התנגשות בין עמדת הרפואה הקונבנציונלית לעמדת ה'מטוטלת', חובה לציית לדעת הרפואה הקונבנציונלית. ואפשר לפעול עם המטוטלת רק במהלך – "אם לא יעזור, גם לא יזיק".

ושמעתי מהרב מרדכי דוד לוי שליט"א שכלפי ברור אלרגיות במטוטלת, מכיון שזה עונה בעצם החזקת המאכל מתחת למטוטלת אף בלי לשאול כלום, מסתבר יותר שמותר דחשיב דבר טבעי לחלוטין, אכן כלפי לשאול שאלות למטוטלת צ"ע אם זה נחשב טבעי.

וכן שמעתי בשם הג"ר שלמה זלמן אולמן שליט"א שמותר לכתחילה לפעול עם ה'מטוטלת' ואין בזה שום איסור אפילו כשאנו לצורך רפואה, ורק עתידות אסור משום תמים תהיה (א.מ.). וכן שמעתי להתיר בשם הג"ר שמאי גרוס שליט"א. וכן יש הרבה מיקרי קרתא דירושלים שליט"א שפועלים בעצמם ומתירים לכתחילה לשאול ב'מטוטלת'.

9. שימוש באנרגיה

וכן שמעתי מחכם אחד שליט"א שמותר לכתחילה לבדוק אלרגיות במטוטלת, כי זה אנרגיה פשוטה כמו בדיקת דם, ושימוש בכוחות האנרגיה אינם כישוף, אלא אחד מכוחות הבריאה שניתנו לאדם. היתר זה מוגבל דוקא כאשר הנשאל כאן, אבל אם הנשאל אינו ליד השואל אסור, [ואולי אפשר להתיר משום שזה שטויות, שבאמת אינו מועיל כלום מרחוק]. אמנם לגמור שידוך על פי המטוטלת זה איסור דאורייתא, כי זה ממש נחש כמו אליעזר עבד אברהם שאמר שאם יהא כך הוא יפעל כך וזה חשיב נחש. והרי מפורש בגמ' (חולין דף צה:) כל נחש שאינו כאליעזר עבד אברהם וכיונתן בן שאול אינו נחש. והוסיף, שלדעתו 'מח אחד' יש בזה איסור משום חשש עבודה זרה.

וכן דעת הג"ר פסח אליהו פאלק שליט"א בעל "מחזה אליהו", והג"ר גבריאל קרויס שליט"א גאב"ד מנצ'סטר, שמותר לכתחילה לשאול ב'מטוטלת' ללא שום פקפוק שכן חכמת ה'מטוטלת' הוא בגדר מדע טהור, וכמו שיש קשר טלפטיה בין תאומים, כך יכול להוצר קשר בין השואל לנשאל. והוסיף בנו של הרב פאלק, שיסוד ההיתר של אביו הג"ר פסח אליהו פאלק, מבוסס על ההיתר של הג"ר בצלאל ראקאווב זצ"ל רב ואב"ד דק"ק גיטסהעד. ולכן מורה שמותר לכתחילה ואף אשתו של הרב פאלק מטפלת בשיטה זו.

וכן שמעתי להתיר בשם כ"ק האדמו"ר מפשעווארסק שליט"א שהתיר לגברת ג' בלונדון לשאול ב'מטוטלת', והגביל את ההיתר שהוא רק לאלרגיות, ולא לברר עתידות.

יש מהמתירים שאומרים שהאוסרים לא הבינו איך זה עובד, ואם ניתן פרשנות אחרת למטוטלת שבאמת זה צורה טבעית לחלוטין, הרי אין זה בכלל האיסור. ❖

'עומק הפשט'

נייד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823

הנושא לשבוע הבא גליון מספר 81 יום ג' פרשת האזינו ט' תשרי תשע"ז.

ריפוי בשיטת הילינג (אנרגיה).

ניתן לשלוח – רעיונות ותיקונים, חוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

נא לתרום בעין יפה! תזכו למצוות, וכתיבה וחתימה טובה.

הערות מבני החבורה

תחזית מזג האויר

שאלה: האם יש איסור להתעדכן בתחזית מזג האויר, דהנה כתוב (ויקרא יט כו) וְלֹא תִעֲוֹנוּ: ופירש רש"י (שם) לשון עונות ושעות, שאומר יום פלוני יפה להתחיל מלאכה, שעה פלונית קשה לצאת. וצריך לברר האם תחזית מזג האויר של החזאים הוא בכלל זה.

בשלמא לדעת הרמב"ם (פ"א מע"ז ה"ח וט') שהאיסור נאמר רק כשזה על ידי איצטגנינות. שפיר יש להתיר בתחזית מזג האויר שאינו ניחוש ולא מזל, אלא בירור המציאות. אולם לשיטת הב"י (יו"ד סי' קע"ט) בדעת הטור, שהמחשב שעות ועיתים עובר על לא תעוננו, גם אם אין זה על פי איצטגנינות. אם כן לכאורה גם בירור המציאות אסור, וצריך ביאור מדוע סמכו העולם להתעדכן בתחזית מזג האויר.

עוד יש לדון לאיסור, מכח המבואר בגמ' (פסחים דף קיג:) שאסור לחזות בכוכבים משום תמים תהיה עם ה' אלהיך (דברים יח יג), ופירש רש"י שלא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות: ולכאורה גם עדכון בשירות המטראולגי זה כמו גלות עתידות על ידי החיזוי בכוכבים (ו.ז.ו.).

תשובה: כתב הג"ר שמאי קהת הכהן גרוס שליט"א (שו"ת שבט הקהתי חלק ב' סימן שכ"ב), שמותר להתעדכן בתחזית מזג האויר ואין בזה איסור של תמים תהיה עם ה' אלהיך שנאסר בזה לחקור אחר עתידות (כדברי רש"י שם), משום שהוא רק בירור המציאות, ומוכיח כן ממה שכתוב בגמ' (יומא דף כא:) במוצאי יו"ט האחרון של חג הכל מסתכלין לעשן המערכה, נוטה כלפי צפון עניים שמחין ובעלי בתים עצבים מפני שגשמי שנה מרובים, נוטה כלפי דרום וכו', ועיין שם במהרש"א. מבואר שאין איסור לברר ולהתעניין מה עומד להיות מזג האויר. [ושם גרע טפי, שאינו בירור המציאות העכשווית אלא ראית העתיד על ידי העשן, ואעפ"כ מותר].

ויש להוסיף דגם מצד המסברא נראה פשוט שמותר, כי יש להבדיל בין חזאי המודיע את המציאות הקיימת עכשיו, רק שאינה נראית לאדם הפשוט (אדם פשוט רואה מרחק קטן, וחזאי רואה מרחק גדול. אדם פשוט רואה עננים בשמים יודע שירד גשם היום בצהרים, ואילו חזאי רואה זרמים שונים במרחק מאות אלפי ק"מ מבין שתוך שבוע יהיה שלג בחרמון), בניגוד לאיסור לחזות בכוכבים שהמציאות אינה קיימת עכשיו, ורק יוצר בעתיד דבר חדש (מ.ז. / צ.ד.).

ודוגמא לדבר בזרע שנקלט באדמה, לא נקרא עתידות אלא הווה שכבר יודעים כעת שמכח השרשה זו יגדל עץ פרי, וכבר קיים דבר זה בכח.

ועוד הרי לשיטת כמה פוסקים - בכל סוגי הרפואות האלטרנטיביות, ההיתר נאמר רק לדברים שהם כבר קיימים בהווה (כגון; בירור אלרגיות, ממה נובע כאבי הראש), ולא לדברים של העתיד (כגון; האם שידוך פלוני יעלה יפה, כמה ילדים יולדו לאדם זה, כמה שנים יחיה), ושפיר מובן שעננים וכיווני זרימת אויר וכדומה מוגדר כדבר עכשווי, ואינו דומה לראיה בכוכבים שהוא דבר עתיד.

עוד יש ליישב לדעת הרמב"ן (בתשובה הובא בב"י יו"ד סימן קעט), והגר"א (יו"ד סימן קע"ט ס"ק ז'), שהאיסור הוא לחזות באיצטגנינות, אבל אחרי שכבר יודע מה יש באיצטגנינות צריך לחשוש וליזהר ממה שאומרים, ממילא כאשר החזאים כבר יודעים, מותר לחוש לדבריהם. ❖